

7. VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A ALTOR PRODUSE ALE FONDULUI FORESTIER ÎN AFARA LEMNULUI

7.1. Potențial cinegetic

Teritoriul unității de producție U.P. I Poiana Horea face parte din fondurile cinegetice nr. 49 *Valea Belișului* concesionat de Asociația vânătoarească Bavaria-Transilvania până la data de 15.04.2068 și 50 *Giurcuța* concesionat de Asociația Vânătorul Alpin până la date de 15.04.2069. Aceste fonduri cinegetice cuprind păduri, pășuni, fânețe, terenuri arabile și alte terenuri. Deoarece limitele fondurilor de vânătoare nu corespund cu limitele unității de producție, evaluarea efectivelor existente și a celor optime, a instalațiilor de vânătoare și a recoltelor este prezentată în „Studiul general al O.S. Beliș“.

Vânatul principal este reprezentat de cerb comun (*Cervus elaphus*), mistreț (*Sus scrofa*), căprior (*Capreolus capreolus*), urs (*Ursus arctos*) și cocoș de munte (*Tetrao urogallus*). Biotopul corespunzător vânatului principal îl constituie pădurile întinse, bogate în specii, străbătute de ape și întrerupte de poieni. Unitatea de producție constituie un spațiu foarte potrivit, deoarece cuprinde arborete cu o distribuție variată pe clase de vârstă, care oferă condiții bune atât de adăpost, cât și de hrănire. Doar în perioada de iarnă, când stratul de zăpadă este gros și acoperit cu o crustă, condițiile naturale sunt mai puțin prielnice, iar găsirea hranei devine o problemă.

Alte specii de interes vânătoresc întâlnite în U.P. I Poiana Horea sunt : vulpea (*Vulpes vulpes*), lupul (*Canis lupus*), iepurele comun (*Lepus europeus*), jderul de copac (*Martes martes*), jderul de piatră (*Martes foina*), nevăstuica (*Mustela nivalis*), râsul (*Felis lynx*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*), viezurele (*Meles meles*), dihorul (*Putorius putorius*), vidra (*Lutra lutra*) și ierunca (*Tetrastes bonasia*).

În fondul forestier al unității de producție există 7,30 ha de terenuri rezervate pentru hrana vânatului (50V, 74V, 75V, 79V, 80V și 89V). În afară de suprafața efectivă a fondului forestier, fondul cinegetic cuprinde și alte terenuri cu diverse folosințe (pășuni, fânețe etc.) Pagubele produse de vânat culturilor silvice nu sunt însemnate și s-au semnalat la seminișurile naturale și plantații, precum și în arboretele tinere, în anii cu ierni aspre și strat gros de zăpadă.

Pădurile, alcătuite din trupuri compacte, mărginite de pășuni și fânețe, pot asigura condiții bune de hrană și de adăpost pentru vânat, care găsește suficientă hrană în timpul sezonului de vegetație, atât în pădure cât și în zonele deschise învecinate. Se impune, însă, asigurarea necesarului de sare pe tot parcursul anului și suplimentarea hranei cu fân și frunzare în perioada de iarnă. Prin lucrările silviculturale care se vor executa se va avea în vedere menținerea în arborete a unor exemplare din specii care pot să ofere, în perioada de vegetație, o hrană valoroasă: salcia căprească, alunul etc. Diversitatea hranei (pătura erbacee, subarbuștii, arbuștii, arborii în diferite etape de dezvoltare), rețeaua hidrografică răspândită relativ uniform, paza asigurată conform normativelor și existența unor condiții propice vânatului (zone pentru fătat etc.), face ca unitatea de

producție să ofere condiții bune pentru realizarea și stabilitatea unui efectiv optim a vânatului în zonă.

Iarna, în unele zone de mare concentrare a vânatului (versanți însoriți și arborete tinere), vânatul poate produce daune arboretelor tinere, prin roaderea scoarței, astfel favorizând apariția bolilor și măbind sensibilitatea arboretelor la factori destabilizatori.

Având în vedere concentrările sezoniere ale vânatului (mai ales iarna), când se produc pagube importante și în scopul realizării și menținerii unor efective normale de vânat, se impun unele măsuri, astfel:

- hrănirea suplimentară a vânatului, mai ales în perioada de iarnă, cu hrană cât mai variată și de calitate;

- amplasarea hrănitivilor, sărăriilor și ogoarelor cultivate cât mai uniform pe suprafață și în afara plantațiilor sau regenerărilor naturale;

- întreținerea poienilor și terenurilor destinate vânatului;

- interzicerea pășunatului în fondul forestier;

- asigurarea liniștii în zonele cu vânat;

- promovarea regenerării naturale;

- folosirea substanțelor repelente;

- combaterea tuturor dăunătorilor vânatului;

- prevenirea bolilor specifice fiecărei specii de vânat;

- selecționarea vânatului de valoare și proporționarea sexelor;

- recoltarea vânatului numai prin vânători organizate, cu respectarea legislației în vigoare;

- prevenirea și combaterea braconajului etc.

7.2. Potențial salmonicol

Rețeaua hidrografică din raza U.P. este foarte bine reprezentată și face parte din fondurile de pescuit nr. 5 „Someșul Cald Superior” și nr. 6 „Valea Belișului”, la care se adaugă fondul de pescuit „Lacul Fântânele”, toate administrate de către ocolul silvic.

Fondul de pescuit nr. 5 Someșul Cald Superior.

- cuprinde întregul bazin al Someșului de la izvoare până la coda lacului.

Principalii afluenți sunt: - de dreapta: Izbuc, Călineasa, Terpeș, Giurcuța;

- de stânga: Alunu Mic, Ponor, Firii, Valea Neagră;

- suprafața bazinului de recepție 30 km²;

- lungimea totală 47 km;

- lățimea medie 6 m;

- adâncimea medie în sezon ploios 1,5 m, în sezon secetos 1,0 m;

- turbiditate sezonieră 25 zile;

- îngheț 110 zile/an;

- temperatura medie vara 10 °C, iarna 0 °C;

- lungimea cu pești:

- păstrăv indigen – 40 km (Cuptoare – Izvoarele Someșului);

- lipan – 20 km (Ponor – coadă lac);

- alte specii – 20 km;

- cascade podite 29 buc – 518 m.
- perioada boiștei 1 octombrie-15 noiembrie.

Fondul de pescuit nr. 6 Valea Belișului.

- cuprinde întregul bazin al Someșului până la coda lacului.

Principalii afluenți:

- de dreapta: Apa Caldă cu Pietreasa, Pr. Lui Olteanu;
- de stânga : Drăgoiasa;
- suprafața bazinului de recepție 15 km²;
- lungimea totală 23 km;
- lățimea medie 4,5 m;
- adâncimea medie în sezon ploios 1,0 m, în sezon secetos 0,5 m;
- turbiditate sezonieră 25 zile;
- îngheț 90 zile/an;
- temperatura medie vara 10 °C, iarna 0 °C;
- lungimea cu pești:
 - păstrăv indigen – 17 km (Ciurtuci – izvoare);
 - lipan – 10 km (Poiana Horea – coadă lac);
 - alte specii – 10 km;
- cascade podite 11 buc – 151 m;
- perioada boiștei 1 octombrie – 30 octombrie.

Fondul de pescuit Lacul Fântânele este reprezentat prin lacul de acumulare cu acest nume, cu o suprafață medie a luciului de apă de 500 ha (maxim 800 ha, minim 200 ha). Construcția barajului a fost finalizată în octombrie 1976, lacul fiind situat la o altitudine de cca 990 m, iar sursele principale de alimentare sunt Valea Belișului și Valea Someșului Cald. Speciile piscicole existente sunt păstrăvul indigen, păstrăvul curcubeu, păstrăvul de lac, loștrița, coregonul, cleanul, mreana, bibanul, boișteanul.

Pe toată lungimea lor aceste ape, ca și alte pâraie mai mici, oferă mediu bun de viață speciilor amintite și altora. Surse de poluare nu sunt în zonă, singura problemă fiind deșeurile lemnoase rezultate din debitarea lemnului în satele de pe teritoriul U.P. care, adesea, sunt depozitate în apropierea cursurilor de apă. Cu toate acestea, popularea cu salmonide a apelor este destul de redusă din diferite cauze, cum ar fi:

- despăduririle pe suprafețe mari practicate mai ales în trecutul nu foarte îndepărtat (a se vedea capitolul 3), care au creat condiții pentru formarea puhoaielor, ridicarea temperaturii apei în unele zone peste limitele suportate de salmonide, reducerea limpezimii și conținutului în oxigen dizolvat a apelor;
- exploatările forestiere efectuate adesea nerațional (transportarea – tragerea materialului lemnos prin albiile pâraielor) au distrus parte din habitatul salmonidelor;
- factori climatici extremi: înghețurile prelungite, secetă excesivă, variația bruscă a temperaturii apei etc.;
- braconajul – aceasta, în general, este menținut sub control.

Concluzionând, se poate afirma că potențialul piscicol al fondurilor de pescuit din cuprinsul U.P. I Poiana Horea, actualmente redus, poate fi simțitor ameliorat prin mărirea capacității biogenice a apelor constitutive. În acest sens este necesară micșorarea pantei de scurgere a apelor prin constituirea de noi cascade, astfel reducându-se mișcarea (deplasarea spre aval) a păturii vegetale împreună cu larvele pe care le ascunde – sursa principală de hrană a peștilor din zonă, realizându-se totodată o oxigenare mai puternică a apelor. De asemeni, prin realizarea, în punctele ce necesită aceasta, a noi piteni pentru abaterea apei și a unor trecători pentru păștrăvi.

7.3. Potențial recolte fructe de pădure

Condițiile geografice și pedoclimatice din U.P. permit dezvoltarea unor specii din flora spontană forestieră, a căror fructe au făcut și mai pot face obiectul recoltării și valorificării pe plan local sau la export.

Dintre speciile din flora spontană care ar putea face obiectul recoltării fructelor de pădure, mai importante, datorită frecvenței cu care se întâlnesc, sunt afinul (*Vaccinium myrthillus*) și zmeurul (*Rubus idaeus*). Alte specii, care apar cu o frecvență mai redusă, dar care pot constitui obiectul recoltării sunt: murul (*Rubus hirtus*), merișorul (*Vaccinium vitis-idaea*), fragul (*Fragaria vesca*), măceșul (*Rosa canina*), alunul (*Corylus avellana*) etc.

Factorii care influențează producția anuală de fructe de pădure sunt următorii:

- condițiile staționale;
- potențialul biologic al speciei;
- gradul de luminare;
- dezvoltarea speciilor forestiere în suprafețele respective;
- frecvența unor fenomene climatice nefavorabile (înghețuri târzii, secete prelungite, etc.).

În condițiile actualei economii de piață, apariția competitorilor particulari a determinat reducerea substanțială a cantităților de fructe de pădure colectate la punctele de achiziție ale ocolului. Orientarea culegătorilor de fructe de pădure către întreprinzătorii particulari este determinată de prețurile mai convenabile și plata imediată a serviciilor. Referiri asupra cantităților de fructe de pădure, recoltate sau posibil a fi recoltate, se fac în studiul general.

7.4. Potențial recolte ciuperci comestibile

Date fiind condițiile staționale specifice ale U.P., ciupercile ar putea constitui o importantă sursă de venit pentru ocol, unul dintre principalele inconveniente fiind variabilitatea mare a recoltelor de la an la an, variabilitate condiționată de factorii climatici. Dintre speciile mai cunoscute și care ar putea face obiectul recoltărilor, menționăm următoarele : hribii (*Boletus edulis*), ghebele (*Armillaria mellea*), gălbiorii (*Cantharellus cibarius*), ciupercile de bălegar (*Psalliota campestris*), piciorul căprioarei (*Microlepiota procera*), care se întâlnește prin pășunile din jurul pădurilor. Destul de des întâlnite, dar fără importanță economică, mai amintim: iuțarii

(*Lactarius piperatus*), vinecioarele/vinețelele/pâinișoarele (*Russula sp.*), creasta cocoșului (*Clavaria botrytis*), bureții de rouă (*Marasmius oreades*) etc.

Și aici putem vorbi de fluctuații foarte mari a cantităților de ciuperci, deoarece există ani când recoltele sunt aproape inexistente, dar și ani când sunt din abundență.

Fiecare specie de ciuperci preferă anumite zone - culegătorii de ciuperci sunt printre cei care cunosc aceste locuri. Din păcate în ultimii ani ocolul nu a mai organizat recoltări de ciuperci, limitându-se să obțină o cotă parte din câștigurile unor firme. Sunt recoltate cantități mari de ciuperci de către persoane particulare, care fie le valorifică la aceste firme, fie le consumă sau le valorifică pe cont propriu. Culesul este efectuat necorespunzător, ciupercile fiind smulse, ceea ce va afecta producția în viitor.

7.5. Potențialul melifer

Deși ocolul nu dispune de stupi, la nivelul U.P. I Poiana Horea se poate organiza albinăritul pastoral. Ca resurse melifere în zonă există suprafețe apreciabile ocupate de zmeur, afin, zburătoare, specii din flora spontană de câmp de pe fânețe și, nu în ultimul rând, unele specii arborescente ca bradul și molidul – acestea din urmă mai ales pentru producerea mierii de mană. Considerăm că, în viitor, ocolul silvic poate acorda atenție și acestei preocupări.

7.6. Alte produse

Pentru diversificarea și valorificarea superioară a produselor pădurii, pot fi luate în considerare și alte resurse, cum ar fi:

- semințele forestiere pentru producerea puieților (din rezervațiile de semințe din cadrul U.P. și din alte arborete valoroase ce și-au probat, în timp, calitățile și rezistența la diverșii factori destabilizatori, dar nu au fost încă constituite ca rezervații seminologice) sau pentru hrana vânatului sau a unor animale domestice;
- rășină pentru colofoniu;
- furajele recoltate de pe terenurile rezervate administrației silvice;
- plantele medicinale și aromatice din speciile: afin (*Vaccinium myrthillus*), merișor (*Vaccinium vitis-idaea*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), arnică (*Arnica montana*), frunze de mur (*Rubus hirtus*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), urzica (*Urtica dioica*), cimbrisor (*Thimus sp.*), șovârv (*Origanum vulgare*), brândușa de toamnă (*Colchicum autumnale*), brusturele (*Petasites hybridus*), zburătoarea (*Chamenerion angustifolium*) etc.; nu este posibilă o estimare cantitativă a recoltelor necunoscându-se solicitările din partea beneficiarilor și nici posibilitățile de recoltare;

- pomii de iarnă (brazi și molizi din regenerările naturale/artificiale cu indicele de acoperire prea mare);
- materiile prime pentru industria tananților (scoarță și conuri de molid, anin negru etc.);
- materiile prime pentru produse artizanale (cetină și conuri de molid, brad, pin și larice, ramuri de mesteacăn etc.).

